

Aba-Novák Vilmos (1894-1941)

Trattoria, 1929

Olaj, tempera, vászon 59 x 69 cm
Jelezve jobbra lent: ABA-NOVÁK

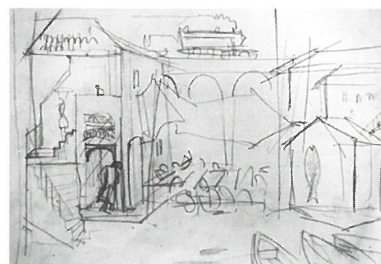
Kikiáltási ár: 3 600 000 Ft

Kiállítva:

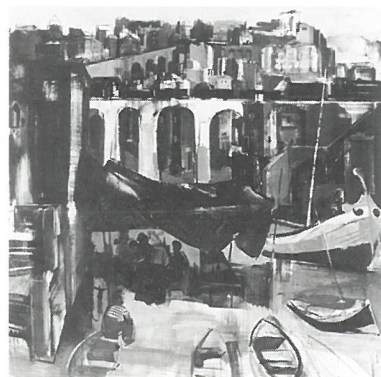
- Aba-Novák emlékkiállítás. Magyar Nemzeti Galéria, 1962. katalógus szám nélkül

Reprodukálva:

- Átrium, 1998. február-március

Aba-Novák Vilmos: Trattoria, 1929
Ceruza, papír, 230 x 330 cm (MGT)

Aba-Novák Vilmos: Tengerparti város, 1930
Tempera, fa (Lappang)

Itáliai ösztöndíj

Aba-Novák Vilmos 1928-31 között Patkó Károly, Pátzay Pál, Molnár C. Pál, Medveczky Jenő és Kontuly Béla társaságában töltötte ösztöndíjas éveit a római Collegium Hungaricumban. Festészetére nagy hatást gyakoroltak az antik művészet alkotásai, különösen az ókeresztény, bizánci falfestmények és mozaikok, illetve a trecento-quattrocento mesterek, Giotto, Piero della Francesca és Signorelli nagyszabású freskóciklusai. Megismerkedett a legújabb művészeti törekvésekkel is, a Novecento mestereinek (Carra, Soffici, Sironi, Casorati és Oppi) klasszicizáló alkotásaival. Utazásai során szinte az egész félszigetet bejárta, benyomásait, élményeit hegyi városokat, középkori erődtornyokat, tengerparti kikötőket, halászfalvakat ábrázoló festménysorozatán örökítette meg.

Temperafestés

Róma új technikát hozott Aba-Novák számára. Patkó tempera kísérleteinek eredményeit - melyek célja a reneszánsz freskók világosságának és matt színeinek elérése volt - elsőként hasznosította, temperaképeit az addig használt vászon helyett falemezre festette. Ezzel párhuzamosan a tónusfestészetéről áttért a valór festésre, a színeket ezentúl nem egymáshoz mérte, hanem a homogén szürke alaphoz. Ennek az átmeneti periódusnak, az 1929 folyamán, még olajtechnikával, de temperaszereűen festett képeknek jellegzetes darabjai a *Térszene*, az *Utcai zenészek* és a nagy Trattoria-képhez készült kisebb méretű vázlatok. Ezekhez kapcsolható a most bemutatott kisebb méretű *Trattoria* (1929), melynek lazúrosan megfestett felületei és harsány színfoltjai már a későbbi temperafestmények felfogását előlegezik.

Trattoria-téma

A Trastevere zezgugos, ódon hangulatú sikátorainak tivornyázástól hangos kocsmái, tavernái - melyeknek bizonyára Aba-Novák is gyakori látogatója volt - ihlették trattoria-képeit. Az asztalok körül borozgató, hevesen gesztikuláló, groteszk alakok és muzsikuskok váltak e sorozat első, befejezetlenül maradt darabjának (*Trattoria*, 1929) és a hozzá készült figurális tanulmányoknak (*Ókárítás*, *Ivók*, 1929) a főszereplőivé. A téma variációi kisebb-nagyobb változtatásokkal végigkísérik az ösztöndíjas éveket, számos kiállításon szerepeltek (*Korcsma*, 1930 k.), egy változata a római Museo Capitolino gyűjteményébe is bekerült. A kocsmabelsőket ábrázoló kompozíciókkal szemben képünk valójában egy városkép, talán egy adriai kikötőváros trattoriáját, az árnyékot adó ponyva alatt kedélyes hangulatban borozgató, sziesztázó halászsokat ábrázolja, kiket még a viadukton végigrobogó vonat füttye sem zavar meg.

Vázlat és változat

Ritka alkalomnak számít mikor ismerjük egy festmény vázlatát és nagyobb méretű variációját is. Ezeket végigkövethetjük a művész munkamódszerét, bepillanthatunk a kompozíció alakulásának, változásának különböző fázisaiba. Aba-Novák kisméretű ceruzavázlata (*Trattoria*, 1929) feltehetően még a helyszínen, sebtében elővett vázlatfüzetbe készülhetett. Nagyvonalúan, néhány vonallal jelölte ki a kompozíció súlypontjait adó épületcsoportokat és a mögöttük megjelenő viaduktot, s csupán kisebb részletek, a lépcsőfeljártat, illetve a bejárat megoldásán időzött el. Képünket bizonyára már a Palazzo Falconieri-beli műtermében festette meg kissé redukált, módosított változatban. 1930-ban készült temperafestmény-sorozatának (*Subiaco*, *Umbriai város*, *Cefalu*, *Szicíliai régi város*) egyik reprezentatív tábláján (*Tengerparti város*, 1930) kisebb változtatásokkal újra felhasználta az alapkompozíciót, melyet látványosan szcenírozott építészeti keretben helyezett el.

(-ts)

